

УДК 347.454

**ADMINISTRATIVE COERCION IN UKRAINE: WAYS OF REFORM
AND IMPROVEMENT****АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ РЕФОРМАЦІЇ
ТА УДОСКОНАЛЕННЯ**

Solovskiy Y.O. / Соловський Є.О.

аспірант

Kyiv International University, Kyiv, Lvivska, 49, 03179

Київський Міжнародний Університет, Київ, Львівська, 49, 03179

***Анотація.** Стаття присвячена розкриттю шляхів реформації та удосконалення адміністративного примусу в Україні. Розглянуто теоретичні підходи до розкриття цих шляхів.*

Досліджено адміністративний примус в аспекті його реформування та удосконалення як одного із видів державно-правового примусу.

Проаналізовано погляди вчених на проблеми удосконалення адміністративного примусу у сфері організації виконання покарань.

Необхідність реформування боротьби з адміністративними правопорушеннями в різних сферах зумовлює актуальність глибокого і всебічного дослідження широкого кола питань, пов'язаних із застосуванням адміністративного примусу.

***Ключові слова:** режим, примус, адміністративний примус, реформація, публічне право України, адміністративне правопорушення, удосконалення.*

Вступ.

Актуальною проблемою реформування та вдосконалення українського адміністративного права слід вважати завдання створення вітчизняної наукової моделі адміністративного примусу, яка б адекватно відображала принципову новизну у визначенні соціальної ролі та призначення цієї галузі права. Серед важливих завдань державної політики у сфері запобігання та боротьби зі злочинністю є концентрація зусиль органів державної влади та управління, спрямованих на реалізацію цих завдань. Демократизація адміністративної політики повинна стати домінуючим напрямком у боротьбі з адміністративними правопорушеннями.

Виклад основного матеріалу.

Правове регулювання інституту адміністративного примусу базується на Конституції України, відповідних законах та нормативних актах. У зв'язку з цим питання вирішення проблем його вдосконалення має розглядатися крізь призму відповідних законів та інших нормативно-правових актів України.

Специфіка впливу цього інституту на правовідносини виявляється через характер правових норм, суб'єктів відповідальності та сфер його застосування.

Враховуючи вищевикладене, пропонується визначити наступні загальні напрями вдосконалення правового регулювання адміністративного примусу:

- вдосконалення матеріально-правових та процесуальних норм права (залежно від характеру правових норм, дія яких спрямована на регулювання адміністративної відповідальності);

- вдосконалення адміністративного примусу до фізичних та юридичних осіб (залежно від предмета відповідальності);

- вдосконалення інституту адміністративного примусу у певних сферах управління (залежно від сфер адміністративного примусу) [1, с. 9].

Отже, враховуючи, що поняття адміністративного примусу пов'язане із застосуванням також адміністративних стягнень до осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, ми можемо запропонувати в якості основи для нормативного визначення цього поняття наступне визначення адміністративного примусу: це вид юридичної відповідальності, який передбачає посадовими та уповноваженими особами застосування адміністративних стягнень проти фізичних або юридичних осіб, які вчинили адміністративні правопорушення. Застосування таких примусових заходів не тягне за собою судимість та звільнення.

Подальша трансформація адміністративного примусу також пов'язана з удосконаленням системи адміністративних стягнень, які є юридичною формою її реалізації (насамперед завдяки їх розширенню). Мова йде про більш чітке регулювання таких покарань як для фізичних, так і для юридичних осіб [2, с.32].

Зокрема, давно назріло посилити репресивний характер певних покарань за багатьох адміністративних правопорушень.

На наш погляд, слід прямо зазначити в Кодексі про адміністративні правопорушення, що різновидами адміністративних стягнень є також звільнення та заборона обіймати посади в державних органах до трьох років, а також адміністративне видворення іноземців та осіб без громадянства з України - як додаткові адміністративні стягнення.

Слід також зауважити, що існуюча назва — Кодекс України про адміністративні правопорушення — потребує відповідної зміни. Деякі вчені, наприклад, пропонують назвати його Кодексом про адміністративну відповідальність або про адміністративний примус. Вважається, що це питання тісно пов'язане з підставами адміністративного примусу.

Як вже зазначалося, фактичною підставою адміністративного примусу є адміністративне правопорушення, визначення якому дано у ст. 9 чинного КпАП України. При цьому, розкриваючи суть цього поняття, законодавець ототожнив терміни «адміністративне правопорушення» та «адміністративний проступок». На наш погляд, ці поняття не є тотожними, оскільки за загальним правилом теорії права термін «правопорушення» більш широкий, ніж «проступок», який поряд із злочином є різновидом правопорушення, до того ж адміністративне правопорушення означає порушення будь-якої адміністративно-правової норми, незалежно від того, чи передбачена за це відповідальність (наприклад, порушення строків адміністративного затримання, розгляду справ про адміністративні правопорушення тощо).

Тому адміністративний проступок необхідно розглядати як вид адміністративного правопорушення, за вчинення якого встановлено адміністративну відповідальність. Зазначене цілком підтримується багатьма науковцями, які вважають, що підставою адміністративного примусу є адміністративний проступок, а це в свою чергу дає підстави включити такий термін до назви відповідного кодексу і визначити його як Кодекс України про

адміністративні проступки (КпАПр України) [2, с.15].

Окремо та більш детально слід зупинитися на питанні щодо розширення кола суб'єктів адміністративного примусу шляхом надання цього статусу юридичним особам. Наприклад, питання про адміністративний примус підприємств (об'єднань), до яких у випадку порушення законодавства про якість продукції можуть бути застосовані як заходи примусу адміністративно-правового характеру так звані «економічні санкції» (наприклад, вилучення в дохід державного бюджету суми прибутку, отриманого підприємствами та організаціями від реалізації продукції, виготовленої з відступом від стандартів та технічних умов). На сьогоднішній день ця позиція також знаходить підтримку в юридичній літературі серед вчених–правників [3, с.21].

Таким чином зазначене свідчить про те, що чинне законодавство, на відміну від норм КпАП України, передбачає притягнення до відповідальності не лише фізичних, а й юридичних осіб, що цілком обґрунтовано в умовах розвитку ринкової економіки. У них є всі елементи, характерні для юридичної відповідальності: порушення; несприятливі наслідки у вигляді штрафу; порушник, яким можуть бути юридичні особи, в тому числі державні органи; органи (посадові особи), уповноважені накладати стягнення (органи податкової інспекції, комісії з захисту прав споживачів тощо), а також ознаки, характерні саме для адміністративного примусу. Це й нерівність сторін (юридична особа підконтрольна в певній сфері своєї діяльності державному органу), і спрощена процедура накладення стягнення.

Відповідно, сучасний стан правового регулювання інституту адміністративного примусу не повністю відповідає потребам сьогодення і підлягає відповідному вдосконаленню шляхом проведення систематизації адміністративного законодавства, зокрема його кодифікації, враховуючи сучасні реалії. На сьогоднішній день це надзвичайно складне питання, яке потребує додаткового більш глибокого та всебічного дослідження.

Висновки.

Було розглянуто сучасний стан правового регулювання інституту адміністративного примусу.

Було встановлено, що інститут адміністративного примусу не повністю відповідає потребам сьогодення і потребує вдосконалення шляхом систематизації адміністративного законодавства, включаючи його кодифікацію, та певною мірою посилення примусових заходів з урахуванням сучасних реалій.

Однак все ж таки на сьогоднішній день це надзвичайно складне питання, яке вимагає подальших поглиблених та всебічних досліджень.

Слід зазначити, що адміністративний примус на сьогодні є ефективним правовим інструментом боротьби з найбільш розповсюдженими незаконними проявами, якими є адміністративні правопорушення, що об'єктивно заохочує його постійну увагу та подальше вдосконалення.

Література:

1. Добрянська Н.В. Актуальні питання законодавчого регулювання

адміністративної відповідальності та її систематизації / Н.В.Добрянська // Фінансове право. –2012. –№3. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Fp_2012_3_11.pdf.

2. Коломоєць Т.О.Адміністративний примус у публічному праві України: теорія, досвід та практика реалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Т.О.Коломоєць. –Х., 2005. –43 с.

***Abstract.** The article is devoted to the disclosure of ways of reform and improvement of administrative coercion in Ukraine. Theoretical approaches to the disclosure of these paths are considered.*

Administrative coercion in the aspect of its reform and improvement as one of the types of state and legal coercion is studied.

The views of scientists on the problems of improving administrative coercion in the field of organization of execution of punishments are analyzed.

The need to reform the fight against administrative offenses in various areas determines the relevance of a deep and comprehensive study of a wide range of issues related to the use of administrative coercion.

***Key words:** regime, coercion, administrative coercion, reformation, public law of Ukraine, administrative offense, improvement.*